

Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri ile Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi

Investigation of Preservice Teachers' Communication And Classroom Management Skills

Nusrettin YILMAZ* Seda ALTUNBAŞ*

Özet

Bu çalışmanın amacı; öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü belirlemek; sınıf yönetimi ve iletişim becerileri puanlarının cinsiyet, mezun olunan lise türü ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre değişip değişmediğini test etmektir. Çalışma 2011–2012 öğretim yılı güz döneminde Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenimlerine devam eden ve sınıf yönetimi dersini alan öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya sınıf öğretmenliği programında okuyan 3.sınıf öğrencilerinden 204 kişi katılmıştır.

İlişkisel tarama modelinin uygulandığı bu araştırmada, Özay Köse (2010) tarafından öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik öğretmen görüşleri belirlemek için geliştirilen “Sınıf Yönetimi Dersine Yönelik Görüş Anketi” kullanılmıştır. Adayların iletişim becerileri ise, Öner (1999) tarafından geliştirilen İlköğretim okulları I. Kademe öğretmenlerinin sınıfta iletişimi sağlama etkinlikleri anketi kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler bağımsız örnek t testi, tek yönlü Anova testi ve basit doğrusal regresyon analizi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının iletişim becerileri puanları, sınıf yönetimi beceri puanlarını % 44 oranında yordamaktadır. Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinde cinsiyetlerine ve mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmayıp; iletişim becerilerinde kız öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca, Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğretmen adaylarının iletişim beceri puan ortalamaları genel lise mezunu öğretmen adaylarının puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur. Diğer taraftan, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinde öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi becerileri, iletişim becerileri.

*Yrd.Doç. Dr. Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta: nsrttny@erzincan.edu.tr.

*Arş.Gör. Erzincan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, e-posta: seda_a85@hotmail.com.

Abstract

The aim of this study is to investigate the predictive effect of communication skills on classroom management skills. The existing study was carried out in 2011-2012 fall semester in Erzincan university faculty of education with pre-service teachers taking the classroom management lesson. Studying in the 3rd grade classroom teaching department, 204 pre-service teachers participated to the study.

Within the scope of relational surveying model, it was used as a data collecting tool "Scale of opinion about classroom management" developed by Özyay Köse (2010) for the purpose of determining pre-service teachers' views on classroom management. With regards to communication skills of participants, it was used a scale developed by Öner (2009) for the aim of communicating in the classroom of first level elementary education.

The obtained data were analyzed by the techniques of descriptive, t-test, ANOVA and simple linear regression. They were then commented by the light of these techniques. According to the data, it was revealed that 66 % of classroom management skills of participants were predicted by communication skills. There was not revealed any meaningful correlation about classroom management skills between the gender and graduated high schools but also a meaningful correlation about communication skills between women and graduated schools such as Anatolian and Anatolian teacher training high schools. On the other hand, there was no meaningful correlation about reasons of teacher training choosing as a career in classroom management and communication skills.

Keywords: Classroom management skills, communication skills

Giriş

Genel olarak etkili iletişim becerisi, bilişsel ve davranışsal yeterlilikler gerektiren, insanlar arasındaki duygu ve düşünce iletişimini sağlayan sözel ve sözel olmayan mesajlara duyarlılık olarak tanımlanmaktadır. Bu beceride iki önemli bileşen dinleme ve tepki verme boyutları bilişsel, mesajın doğru kodlanması; anlamlandırılması ve aynı zaman da davranış bakımından etkili, doğru tepkileri gösterme olarak ele alınmaktadır (Çetinkaya ve Alparslan, 2011). Kişiler arası ilişki, sosyal beceriler olarak da kavramsallaştırılan iletişim becerileri, bir çok meslek alanında olduğu gibi eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi, bir öğrenme ortamı olarak sınıfın iyi bir şekilde yönetilmesi ve buna bağlı olarak sınıf yönetimi öğretmenlerin iletişim becerilerini etkili bir şekilde kullanmasını gerektirmektedir.

Oliveira, A.W. (2010) sınıf öğretmenlerinin sözlü yönlendirme stratejilerinin öğretim basamağına göre farklı olduğu

bildirilmektedir. Bu çalışmalar öğretmenlerin iletişim becerilerinin önemini örtük olarak göstermektedir. Sınıf içi iletişimde önemli bir yer tutan sözlü iletişim, doğru mesajların verilmesi ve anlaşılmasına odaklanmaktadır. Poulou (2009) ise öğretmen öğrenci etkileşiminde anlama odaklanmakta, öğretmenlerin sınıf ortamında öğrenciler ile geçirdikleri sürecin kalitesinin ve etkililiğinin paylaşılan sosyal süreçlerdeki anlam eksikliğinden olumsuz etkileneceğine işaret etmektedir.

Sınıf içi etkileşim sürecinde, cinsiyete bağlı farklılığa yönelik çalışmalarında yapıldığı görülmektedir (Good vd., 1973). Çiftçi ve Taşkaya (2010) araştırmalarında sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik inancı ve iletişim becerileri ile cinsiyetin bu becerilere etkisini incelemiştir. Araştırmacılar, sonuç olarak sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, iletişim becerileri ve öz yeterlilikleri algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadıklarını bildirmektedir. Nacar ve Tümkaya (2011) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim okullarının I. kademesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerinin; cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun oldukları okul, görev yapılan okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi, görev yaptığı sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı ve iletişim becerileri ile kişilerarası problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırmacılar iletişim becerilerinin, birbiri ile ilişkili olan empati, sözlü ve sözsüz iletişim, dinleme becerisi, doğru geri dönüt verme, beden dili kullanma gibi tek başına olmayan, diğer duygu ve beceriler ile tanımlanan yeterlilikler olduğunu bildirmektedir. Elizabeth A. Wilkins-Canter (1997) iletişim becerilerini etkili öğretim için sınıf ortamındaki geri dönütleri kalitesi bağlamında ele almakta ve öğretmenlerin özel olarak öğrencilere verilen geri dönütler konusunda desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğretmenlerin, özel geri bildirimler vermesi konusunda eğitilmeleri yolu ile sınıfta öğretmenler ile öğrenciler arasındaki iletişimin iyileştiği vurgulanmaktadır. Araştırmacı tarafından yapılan bu nitel araştırmada etkili öğretim için öğretmenlerin iletişim becerisi sınıf içi geri bildirimler üzerinden ele

alınmakta ve bu durum öğretmen ve öğrenciler arasındaki işbirliğinin artırılması ile sağlanabileceği vurgulanmaktadır.

Genelde iletişim süreci bileşenleri ve öğretim ortamının tanımı çerçevesinde sınıf içi iletişim süreci, öğretmen- öğrenci ve bunlar arasındaki kanal ya da mesajlardan oluşmaktadır. Öğrenme -öğretme açısından bu süreç daha çok sınıf yönetimi ile ele alınmakta ve etkili öğretimin anahtarı olarak görülmektedir (Seidel, 2009). Worley, Worley ve MyrnaCornett-DeVito.(2007) özel bir öğretmen grubu ile yaptıkları çalışmada “öğretim iletişim becerileri” ifadesini kavramsallaştırarak, bu öğretmen grubundaki iletişim becerilerini ve etkili sınıf yönetimi becerilerini ele almaktadır. Araştırmacılar öğretimsel iletişimde genellikle niceliksel ve anlık vurgulanan sınıf içi öğretmen davranışlarını bütünsel olarak ele almaktadır. Araştırmada nitel görüşme yöntemi kullanılmış ve özel bir öğretmen grubuyla çalışılmıştır. Bu öğretmenler alanlarında merkezi bir kurul tarafından ödül almışlardır. Araştırmada bu öğretmenleri şu dört özellikleri ile tanımlanmaktadır: sınıf atmosferini tanımlama, geniş bir iletişim becerileri repertuarı kullanma, öğrenciler ile olumlu ilişkiler oluşturma ve sınıf atmosferini etkili bir biçimde yönetme.

Bu araştırma; öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. “Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücü nedir?”
2. “Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerileri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark var mıdır?”
3. “Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerileri arasında mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir fark var mıdır?”
4. “Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerileri arasında öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?”

Yöntem

Bu çalışma öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü ölçen betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İlişki tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte

değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2007).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini sınıf öğretmenliği programında öğrenim gören ve sınıf yönetimi dersini alan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Bu araştırmaya 2011-2012 öğretim yılı güz dönemi Erzincan Üniversitesi eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği 3.sınıfında öğrenim gören ve sınıf yönetimi dersini alan öğrencilerden 204 gönüllü öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi anketi: Öğretmen adaylarının cinsiyet, mezun oldukları lise türü gibi demografik özelliklerinin yer aldığı kişisel bilgilere yer verilmiştir.

Sınıf Yönetimi Dersine Yönelik Görüş Anketi: Öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik görüşlerini belirlemek üzere Özay Köse (2010) tarafından alan taraması yapılarak geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Bu ölçek 32 maddeden oluşan beşli Likert tipi bir derecelendirme ölçeğidir. Ölçek; (1) hiç bir zaman, (2) çok az, (3) bazen, (4) sıklıkla, (5) her zaman şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçeğin Cronbach's alfa güvenirlik katsayısı 0,85 olarak belirlenmiştir.

Sınıfta iletişimi sağlama etkinlikleri anketi: Adayların iletişim becerilerini belirlemek amacıyla, Öner (1999) tarafından geliştirilen "İlköğretim okulları I. Kademe öğretmenlerinin sınıfta iletişimi sağlama etkinlikleri anketi" kullanılmıştır. Bu ölçek 34 maddelik, 4'lü likert tipi bir dereceleme ölçeğidir. Öğretmen adaylarına yönelik olarak kullanıldığı için ölçek maddelerinin soru kökleri öğretmen adaylarına göre uyarlanmış ve ölçek 5'li likert tipine çevrilmiştir. Ölçeğin yeni hali 50 kişilik bir örneklem grubuna uygulanarak pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama sonucunda yapılan güvenirlik çalışması sonucunda Cronbach Alfa katsayısı 0.92 olarak saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Anketlerle elde edilen veriler, SPSS 17.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde genel dağılım özelliklerini belirlemek için tanımlayıcı istatistik tekniklerinden frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır.

Birinci alt problemde ifade edilen öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü belirlemek üzere, iki ölçekte toplam puanları hesaplanmıştır. Buna göre iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü belirlemek üzere regresyon analizi kullanılmıştır.

İkinci alt problemde ise öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinin cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır.

Üçüncü ve dördüncü alt problemlerde elde edilen puanlarla anne-baba eğitim durumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır.

Bulgular

Burada öğretmenlere ait kişisel bilgiler ile alt problemlere ilişkin bulgular yer almaktadır.

1.Öğretmen Adaylarına İlişkin Kişisel Bilgiler

Bu bölümünde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet ve anne-babalarının eğitim durumu ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet, Mezun Olunan Lise Türü ve Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedenine İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Değişkenler	Grup	N	%
Cinsiyet	Kız	113	55,4
	Erkek	91	44,6
	Toplam	204	100
Mezun Oldukları Lise Türü	Düz Lise	118	57,8
	Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi	86	42,2
	Toplam	204	100
Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedeni	Öğretmen Olma İsteği	98	48,0
	İş Garantisi Olması	37	18,1
	Çalışma Koşullarının İyi Olması	40	19,6
	Aile İsteği	29	14,2
	Toplam	204	100

Tablo.1’de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının%55,4’ünü kız; %44,6’sı ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının %57,8’i düz lise mezunu iken, %42,2’si Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunudur. Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin dağılımına bakıldığında; öğretmen adaylarının %48’i öğretmen olma isteğinden, %18,1’i iş garantisinin olmasından, %19,6’sı çalışma koşullarının iyi olmasından ve %14,2’si ise aileleri istediği için öğretmenlik mesleğini tercih ettikleri belirlenmiştir.

2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine göre veriler analiz edilmiş ve ulaşılan sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

2.1. Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Sınıf Yönetimi Becerilerini Yordama Gücüne İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordama gücünü belirlemek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi kullanılmış, hesaplanan değerler Tablo.2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Sınıf Yönetimi Becerilerini Yordama Gücü

Değişken	β	Standart Hata	R	R ²	Standardize edilmiş β	t	F
İletişim Becerisi	0,619	0,049	0,665	0,443	0,665	12,670*	160,519*

N=204; *p<0,01.

Tablo.2 incelendiğinde Varyans analizi sonucunun (F=160,519) p<0,01 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi öğretmen adaylarının iletişim becerileri, sınıf yönetimi becerilerini pozitif yönde anlamlı olarak yordamaktadır (p<0,01). Bu bağlamda yapılan basit doğrusal regresyon analizine göre sınıf yönetimi becerisinin %44’ünün iletişim becerisi tarafından yordandığı tespit edilmiştir.

2.2 Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerileri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t testi yapılmış ve sonuçlar Tablo.3'te gösterilmiştir.

Tablo.3. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerileri Puanlarına İlişkin Bağımsız Örnek t-testi Sonuçları

Sınıf Yönetimi Becerisi	N	\bar{X}	Ss	t	Sd	p
Kız	113	128,61	10,56	0,94	202	0,34
Erkek	91	127,19	10,83			
İletişim Becerisi	N	\bar{X}	Ss	t	Sd	p
Kız	113	147,68	10,87	2,70	202	0,00*
Erkek	91	143,37	11,84			

*p<0,01

Öğretmen adaylarının cinsiyete göre sınıf yönetimi beceri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (t_{202} : 0.94, $p > .05$). Kız (128,61) ve erkek (127,19) öğretmen adaylarının sınıf yönetimi beceri puan ortalamalarının benzer olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının cinsiyete göre iletişim beceri puan ortalamalarına ilişkin olarak yapılan bağımsız örnek t-testi sonuçları, erkek ve kız öğretmen adaylarının puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğunu göstermektedir (t_{202} : 2.70, $p < .01$). Kız öğretmen adaylarının iletişim becerisi puan ortalamaları (147,68), erkek öğretmen adaylarının iletişim becerisi puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksektir (143,37).

2.3 Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinin mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo.4. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerileri

Sınıf Yönetimi Becerisi	N	X	Ss	t	sd	p
Genel Lise	118	127,30	10,83			
Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi	86	128,91	10,46	,06	202	0,28
İletişim Becerisi	N	X	Ss			p
Genel Lise	118	44,27	1,19			
Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi	86	147,80	1,65	2,18	202	,03*

*p<0,01

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre sınıf yönetimi becerisi puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir (t_{202} : ,06). Genel lise (127,30) ile Anadolu ve Anadolu öğretmen lisesi (128,91) mezunu olan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi beceri puan ortalamalarının benzer olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre iletişim becerisi puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir (t_{202} : 2,18). Genel lise (44,27) ile Anadolu ve Anadolu öğretmen lisesi (147,80) mezunu olan öğretmen adaylarının iletişim becerisi puan ortalamaları arasındaki farkın önemli ölçüde farklı olduğu tespit edilmiştir.

2.4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etme Nedenlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerilerine İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo. 5. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedenlerine Göre Sınıf Yönetimi ve İletişim Becerileri

	Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedenleri	N	\bar{X}	Ss	F	Sd	p
Sınıf Yönetimi	1 Öğretmen olma isteği	98	129,66	11,27			
	2 İş garantisinin olması	37	124,62	9,74			
	3 Çalışma koşullarının iyi olması	40	127,17	10,49	2,147	3-200	0,09
	4 Aile isteği	29	127,98	9,23			
	Öğretmenlik Mesleğini Tercih Nedenleri	N	\bar{X}	Ss	F	Sd	p
İletişim	1 Öğretmen olma isteği	98	147,51	11,52			
	2 İş garantisinin olması	37	143,59	11,05			
	3 Çalışma koşullarının iyi olması	40	144,05	12,49	1,549	3-200	0,20
	4 Aile isteği	29	144,96	10,06			

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi puan ortalamalarının 124,62 ile 129,66 arasında olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre sınıf yönetimi puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($F_{3-200}: 2,147, p > .05$).

Öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre öğretmen adaylarının iletişim puan ortalamaları 143,59 ile 147,51 arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre iletişim puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($F_{3-200}: 1,549, p > .05$).

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerisinin %44'ünün iletişim becerisi tarafından yordanmaktadır. Buna göre, öğretmen adaylarının iletişim becerileri onların sınıf yönetimi becerilerinin önemli bir yordayıcısıdır. İletişim becerisi yüksek olan öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Bu bulgu

literatürde teorik tanımlar ve yapılan çalışma sonuçları ile desteklenmektedir (Seidel, 2009; Worley vd., 2007).Hamann, Lineburgh ve Paul (1998) etkili öğretim ve iletişim becerileri arasında ilişki olduğunu bildirmektedir. Sınıf içerisinde öğrenme aktivitelerini örgütlemek için öğretmen tarafından kullanılan öğretim aktivitelerinin hepsi olarak tanımlanan sınıf yönetimi (Hasselhorn ve Gold, 2006), alan yazında güçlü olarak vurgulanan iletişim becerileri ile bağlantılıdır. Sınıf içerisinde ağırlıklı olarak sözel öğretimsel ya da sosyal iletişim sürecinde, öğretim amacının gerçekleştirilebilmesi özellikle sınıfı yönlendirme ve yönetme becerisini ön plana çıkarmaktadır. Sınıf yönetimi, özellikle iletişim becerisinin tanımında da yer alan öğretmen ve öğrencilerin dinleme, anlama ve etkili geri dönüt verme kavramları ile yakın bir ilişki içindedir (Elizabeth A. Wilkins-Canter, 1997; Good vd., 1973; Çifçi ve Taşkaya, 2010).

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmayıp; iletişim becerilerinde kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.Bu bulgudan, kız öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin erkek öğretmen adaylarının iletişim becerilerinden daha yüksek olduğu sonucu çıkarılabilir.Good vd. (1973) tarafından yapılan çalışmada kadınve erkek öğretmenler arasında sınıf içi iletişim örüntülerinde farklılıklar olduğu belirtilmektedir.Özellikle bayan öğretmenlerin sınıftaki kız ve erkek öğrenciler ile erkek öğretmenlerden farklı davranış örüntüleri gösterdikleri belirtilmektedir.Yapılan bir başka araştırmada ise sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri algılarının ortalaması kız öğrencilerde, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Çiftçi ve Taşkaya, 2010).

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinde mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmayıp; iletişim becerilerinde mezun oldukları lise türlerine göre Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.Bu bulguya göre, iletişim becerileri konusunda Anadolu ve Anadolu Öğretmen Lisesi mezunu öğretmen adaylarının, genel lise mezunu öğretmen adaylarından daha başarılı olduğu ifade edilebilir. Nacar ve Tümkaya (2011) tarafından yapılan araştırma sonucunda, öğretmenlerin iletişim becerilerinin ve kişilerarası problem çözme becerilerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan okul, görev

yapılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi değişkenlerine göre fark olduğu bildirilmiştir.

Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinde öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.Yapılan bu araştırma ile ortaya koyulan bulgular ışığında öğretmenlik mesleği için önemli bir yeterlik alanı olarak görülen sınıf yönetiminin, iletişim becerileri ile yakın bir ilişki içinde olduğu görülmektedir.İletişim becerileri ise öğretmen adaylarının ilk ve ortaöğretimdeki eğitim süreci ile başlayan aile, sosyal yapı gibi farklı birçok değişkenden etkilenen önemli bir kişisel özelliktir.Öğretmen yetiştirmede bu durum dikkate alınarak, öğretmen adaylarının bu eksiklerinin tamamlanmasıyla birlikte eğitim ve öğretim daha etkili kılınabilir.

Kaynaklar

- Çetinkaya, Ö., Alparslan, A.M. (2011). *Duygusal zekânın iletişim becerileri üzerine etkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma*. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Y.2011, C.16, S.1 s.363-377.
- Çiftçi, S.,Taşkaya, S. M. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki*. e-Journal of New World Sciences Academy Volume: 5, Number: 3, ArticleNumber: 1C0175.
- Elizabeth A. Wilkins Canter (1997): *The nature and effectiveness of feedback given by cooperating teacher to student teachers*, The Teacher Educator, 32:4, 235-249.
- Good, T. L.;Sikes, J. N.; Brophy, J. E. (1973). *Effects of teacher sex and student sex on classroom interaction*. Journal of Educational Psychology, Vol 65(1), 1973, 74-87.
- Hamann, D. L.,Lineburgh, N., Paul, S. (1998). *Teaching Effectiveness and Social Skill Development Journal of Research in Music Education: Vol. 46 Issue 1, p87-101, 15p.*
- Hasselhorn, M. Ve Gold, A. (2006). *Paedagogische Psychologie: Erfolgreiches Lernen und Lehren*. (1.Auflage).Kohlhammer Verlag,Stuttgart.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17.bs.). Ankara: Nobel.
- Nacar, F. S.,Tümekaya, S. (2011). *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi*. Elementary Education Online, 10(2), 493-511.

- Oliveira, A.W. (2010). *Engaging Students in Guided Science Inquiry Discussions: Elementary Teachers' Oral Strategies*. Journal of Science Teacher Education 21:747–765.
- Öner, M. (1999). *İlköğretim okulları I. Kademe öğretmenlerin sınıfta iletişimi sağlama etkinlikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özay Köse, E. (2010). *Sınıf yönetimine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3, 39, 20-27.
- Poulou, M. S. (2009). Classroom Interactions: Teachers' And Students' Perceptions. Research in Education 82: p103-106. 4p.
- Seidel, T. (2009). Klassenführung. In E. Wild ve J. Möller (2009). *Paedagogische Psychologie*. Springer Verlag. Heidelberg.
- Worley, D., Titsworth, S., Worley D. W. ve Myrna Cornett-DeVito. (2007). *Instructional Communication Competence: Lessons Learned from Award-Winning Teachers*. Communication Studies Vol. 58, No. 2, pp. 207–222.

Extended Abstract

Purpose

Effective communication skill is basically defined as being sensitivity to oral and written messages and making possible to communicate between people requiring cognitive and behavioral competences. Accordingly, the purpose of this research is to investigate the predictive effect of communication skills on classroom management skills. The existing study was carried out in 2011-2012 fall semester in Erzincan university faculty of education with pre-service teachers taking the classroom management lesson. 204 pre-service teachers studying in the 3rd grade classroom teaching department participated to the study.

Results

Within the scope of relational surveying model, as a data collecting tool, "Scale of opinion about classroom management" developed by Özay and Köse (2010) was used for the purpose of determining pre-service teachers' views on classroom management. With regards to communication skills of participants, a scale was used developed by Öner (2009) for the aim of determining communicating skills in the classroom of first level elementary education. The obtained data were analyzed by the descriptive techniques such as t-test, ANOVA and simple linear regression. They were then commented by the light of these techniques. According to the data, it was revealed that 66 % of classroom management skills of participants were predicted by communication skills. There was not revealed any meaningful correlation about classroom management skills between the gender and graduated high schools but also a meaningful correlation about communication skills between women and graduated schools such as Anatolian and Anatolian teacher training high

schools. On the other hand, there was no meaningful correlation on the reasons of choosing teaching as a career in classroom management and communication skills.

Discussion and Conclusion

In light of the current findings, 44 % of classroom management skills of the preservice teachers are predicted by communication skills. Accordingly, communication skills of preservice teachers are the biggest predictors of their classroom management skills. The preservice teachers having higher communication skills have the same level classroom management skills as well. The findings are in parallel with those of being in related literature (Seidel, 2009; Worley, et al., 2007). As mentioned by Lineburgh and Paul (1998), there is meaningful relationship between effective teaching and communication skills. Classroom management which is defined as the whole activities addressed by teacher for the aim of motivating learning activities in classroom (Hasselhorn & Gold, 2006), is related to communication skills defined in the literature to be effective. In the process of verbal teaching or social interaction carried out in classroom, classroom orientation and management come into prominence. Especially, classroom management has then a close relationship with effective feedback, listening and comprehension being in the classrooms.

As a final statement of this study, there is no meaningful relationship between classroom management skills and communication skills of preservice teachers according to choosing teaching as a career. In light of this result, it is strongly recommended for teacher trainers to take into account this crucial situation and to try to make more effective the learning environment.

* * * *